

УДК 343.615:343.226 (477)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-4\(22\)-613-624](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-4(22)-613-624)

Діордіца Ігор Володимирович доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного та публічного права, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Мала Шияновська, 2, м. Київ, 01011, тел.: (050) 618-06-10, <https://orcid.org/0000-0001-7765-6591>

ФОРМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА ЇХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ

Анотація. Домашнє насильство настільки міцно стоїть на плечах традицій, що ми не завжди його помічаємо і визнаємо. Але найгірше те, що ми це терпимо через те, що «так сталося», або пояснюємо це «неправильною поведінкою» потерпілих. Звинувачуємо самих потерпілих або є ганебною традицією перекладання дії кривдника на потерпілу, начебто потерпіла сама винна, чи сама спровокувала.

Такі ганебні випадки, як домашнє насильство, відображені в міжнародних та національних актах з протидії з домашнім насильством і насильством щодо жінок.

Домашнє насильство, в свою чергу, суспільно-небезпечне діяння, що порушує найважливіший соціальний інститут «сім'ю». Адже саме в сім'ї, крім народження людини, відбувається найважливіша соціалізація, яка важлива для формування особистості, як законослухняного громадянина своєї країни. Не можна заперечувати, що домашнє насильство не тільки впливає на відносини всередині сім'ї, але і стає основною причиною виникнення протиправних настроїв в суспільстві. Держава повинна прагнути створити безпечні умови життя для своїх громадян, в тому числі шляхом розробки методів запобігання поширенню таких явищ, як насильство в сім'ї, і шляхом створення системи справедливого покарання кривдників і захисту потерпілих. Незважаючи на те, що в чинному законодавстві існує ряд відповідних стандартів і що вчені внесли значний внесок у вивчення цього явища, воно не створило своєї важливості, про що свідчать дії, вжиті на міжнародному та національному рівні. У суспільстві все ще існують помилкові та небезпечні погляди на те, що сімейні стосунки є сімейною справою, і навіть домашнє насильство не є правопорушенням. Однак в сімейних відносинах порушуються основні права людини, і суспільство байдуже до цього, чого не повинно бути.

У статті феномен домашнього насильства розглядається з точки зору кримінального права, його концепції та прояву, а також юридичне визначення.

Об'єктивний аспект статті 126-1 Кримінального кодексу України визначає примусовий характер цієї норми, такий як: систематичні, сімейні або близькі стосунки, і в кінцевому підсумку розмежовує норми, що відносяться до кримінальної відповідальності відповідно до статті 126-1 Кримінального кодексу України, беручи до уваги, що в цьому випадку діяння може бути тільки класифікованим відповідно до статті 126-1 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: домашнє насильство, кримінальне правопорушення, кримінальна відповідальність, фізичне насильство, психологічне насильство, економічне насильство, сексуальне насильство, сім'я.

Diorditsa Ihor Volodymyrovych doctor of legal sciences, professor, professor of the department of private and public law, Kyiv National University of Technology and Design, Mala Shihanovska St., 2, Kyiv, 01011, tel.: (050) 618-06-10, <https://orcid.org/0000-0001-7765-6591>

FORMS OF DOMESTIC VIOLENCE AND THEIR CRIMINAL-LEGAL CONTENT

Abstract. Domestic violence is so firmly rooted in tradition that we don't always notice and recognize it. But the worst thing is that we tolerate it because "that's what happened" or explain it as "wrong behavior" of the victims. We blame the victims themselves, or there is a shameful tradition of shifting the actions of the offender onto the victim, as if the victim herself was guilty or provoked it herself.

Such shameful cases as domestic violence are reflected in international and national acts to combat domestic violence and violence against women.

Domestic violence is a socially dangerous act that violates the most important social institution, the family. After all, it is in the family, in addition to the birth of a person, that the most important socialization takes place, which is important for the formation of a person as a law-abiding citizen of his or her country. There is no denying that domestic violence not only affects relationships within the family, but also becomes the main cause of illegal attitudes in society. The state should strive to create safe living conditions for its citizens, including by developing methods to prevent the spread of phenomena such as domestic violence and by creating a system of fair punishment for offenders and protection of victims. Although there are many relevant standards in the current legislation and scholars have made significant contributions to the study of this phenomenon, it has not lost its importance, as evidenced by actions taken at the international and regional levels. There is still a wrong and dangerous view in society that family relations are family affairs, and domestic violence does not constitute a crime. But basic human rights are violated

in the family or intimate relationships, and society is indifferent to it. This is not appropriate.

The article examines the phenomenon of domestic violence from the perspective of criminal law, its concept and manifestation, as well as its legal definition. The objective aspect of Article 126-1 of the Criminal Code of Ukraine determines the coercive nature of this norm, such as: systematic, family or close relations, and ultimately delimits the norms related to criminal liability under Article 126-1 of the Criminal Code of Ukraine, taking into account that in this case the act can only be classified under Article 126-1 of the Criminal Code of Ukraine.

Keywords: domestic violence, criminal offense, criminal responsibility, physical violence, psychological violence, economic violence, sexual violence, family.

Постановка проблеми. У статті досліджено форми та види проявів домашнього насильства в Україні. Також правове регулювання проявів домашнього насильства.

Насильство є результатом нерівності між чоловіками та жінками в державі. Через нерівні відносини між чоловіками та жінками важко уникнути жінкам насильства. Насильство не завжди сприймається серйозно суспільством і владою, що підвищує вразливість жінок до подальшого насильства і навіть вбивств.

Сім'я, як соціальний інститут, в якому людина народжується і росте, в якому вперше починається процес підготовки до суспільного життя. Завдяки цьому інституту суспільство визначає цінності, які повинні передаватися окремим особам із покоління в покоління, воно може передавати свою культурну структуру, традиції, культуру поведінки жінки та чоловіка, дітей до батьків, батьків до своїх дітей, і таким чином перехід до інших соціальних груп відбувається, починаючи з сім'ї.

Ці погляди стосуються сім'ї, яка, незалежно від культури, відноситься до ідеальної спільноти, яка завжди захищає, плаче та підтримує своїх членів сім'ї. Навпаки, що стосується динаміки всередині сім'ї, існують також думки, що такі класичні визначення сім'ї впливають з культурної традиції та мети її підтримки, і що це перебиває неприємні реалії, що відбуваються в сім'ї. Відповідно, сім'я є одним з основних джерел жорстокого поводження, і сім'я - це місце, де людина найближча до насильства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у вивчення форм домашнього насильства внесли вчені, як І. А. Ботнарченко, А. М. Волощук, А.В. Запорожцев, А.В. Лабунь, Н.О. Марута, Б.М. Михайлов, Т.О. Перцева, Л. М. Сукмановська, Д.Г. Заброта, О.М. Джужа та ін.

Метою цієї статті є аналіз кримінально-правового змісту форм домашнього насильства.

Виклад основного матеріалу. Домашнє насильство щодо жінок тісно пов'язане з гендерною політикою, яка призводить до домінування чоловіків над жінками, та дискримінацією за ознакою статі, заснованою на ідеї переваги чоловіків. Домашнє насильство, жорстоке поводження та зґвалтування є найпримітивнішим аспектом патріархату, і той факт, що така практика існує і сьогодні, коли дружина та діти не вважаються власністю чоловіка, свідчить про правонаступництво патріархату. Домашнє насильство щодо жінок повсюдно пов'язане з існуванням патріархальної структури.

У такій соціальній структурі та в сім'ях, створених у рамках цієї структури, чоловікові надається влада над особистістю, майном і навіть думками жінки, і на нього покладається ряд обов'язків, таких як бути головою сім'ї, брати на себе фінансову відповідальність, відповідно, всі види діяльності, пов'язані з суспільною сферою, здійснюються через чоловіків. В рамках цього типу структурування жінці відводиться другорядна і негідна роль, яка може бути визначена тільки присутністю чоловіка і не має незалежного від чоловіка істотного існування. У свою чергу, на жінку покладається відповідальність за виховання здорових дітей.

У найзагальнішому розумінні домашнє насильство використовується для позначення насильства, яке зазнає жінка зі сторони будь-якої особи в сім'ї (або колишніх членів сім'ї), і стосується домашнього насильства, вчиненого іншими особами, які проживають разом в одному будинку (включаючи насильство зі сторони партнера) в рамках подружнього союзу або без нього.

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок та домашньому насильству й боротьбу з цими явищами (далі - Стамбульська конвенція) уточнює, що домашнє насильство стосується всіх фізичних, сексуальних, психологічних чи економічних актів насильства, що відбуваються в сім'ї чи в межах місця проживання, або між колишніми чи нинішніми подружжям чи партнерами, незалежно від того, чи проживав кривдник у тому самому місці, що й потерпіла чи ні. [1].

Діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь, також визначені в Законі України "Про запобігання домашньому насильству" (дала – Закон України) [2].

Стаття 126-1 Кримінальний кодекс України (далі - КК України) визначає насильство в сім'ї як «навмисну і систематичну практику фізичного, психологічного або економічного насильства». Сексуальне насильство не згадується в цій статті, оскільки його прояви криміналізовані іншими статтями КК України (152, 153, 154 та ін. статті) [3]. Ті самі форми домашнього насильства згадуються у статті 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [4].

Однак, стаття 126-1 КК України не охоплює всі форми домашнього насильства, оскільки відповідно до кримінальної відповідальності різні прояви домашнього насильства кваліфікуються як різні категорії злочинів, що створює конкуруючі нормативні проблеми. Тому проблематично визначити, які форми домашнього насильства слід кваліфікувати відповідно до статей 126-1 КК України, а які форми потребують подальшого визначення відповідно до інших статей КК України. Якщо особа двічі або більше притягувалася до відповідальності відповідно згідно 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі-КУпАП) і вчинила кримінальне правопорушення, пов'язаний з домашнім насильством у сім'ї, таке кримінальне правопорушення розглядається, як ознака домашнього насильства в сім'ї за змістом статті 126-1 КК України.

Основним безпосереднім об'єктом є здоров'я і нормальний психологічний стан особи. Його додатковим факультативним об'єктом можуть бути воля, честь і гідність людини, його психічна недоторканність. Оскільки йдеться виключно про «домашнє насильство», то потерпілий від злочину є спеціальним. Ним можуть бути тільки: один з подружжя чи колишнього подружжя або інша особа, з якою винний перебуває або перебував у сімейних або близьких відносинах [5, с.68].

Фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає фізичні напади кривдника на потерпілу, що знаходиться в групі ризику, наприклад, ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру. [6, с. 10].

Інтенсивність нападів різна, але це більш серйозна загроза для людини, що зазнала нападу, ніж психологічне насильство. При фізичному насильстві життя і здоров'я людини, що знаходиться під загрозою, вже піддаються значно більшому ризику. Однак серйозність фізичного насильства в першу чергу обумовлена тим фактом, що груба сила вже застосовується і існує безпосередня загроза нанесення тілесних ушкоджень або навіть смерті.

Кваліфікація дій особи, яка систематично вчиняє фізичне насильство, що виявляється у заподіянні побоїв та мордуванні або легких тілесних ушкоджень, не може здійснюватися за сукупністю злочинів, тобто одночасно за ст. 125 (чи ст. 126) та ст. 126-1 КК України, оскільки порушуватиметься конституційний принцип, що забороняє подвійне інкримінування. Подвійне інкримінування відбуватиметься через те, що побої, мордування та легкі тілесні ушкодження становлять спосіб вчинення домашнього насильства, що повною мірою охоплюється фізичним насильством, про яке йдеться в ст. 126-1 КК України [7, с. 49].

Інші подібні акти домашнього насильства, якщо вони вчиняються систематично, також являють собою фізичне насильство ст. 126-1 КК України, але, зокрема, там, де вони не вчиняються систематично, потрібна додаткова кваліфікація за відповідними статтями КК України - залежно від наслідків або інших обставин, що сталися, необхідно оцінювати сукупність злочинів, пов'язаних з насильством в сім'ї, які приймають форму не тільки тяжких тілесних ушкоджень, а й тортур, незаконного введення в організм наркотичних, психотропних речовин, незаконного позбавлення волі або викрадення людини тощо.

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що в тих випадках, коли стаття 126-1 КК України не охоплює всі дії кривдника і його дії передбачені іншими статтями, кваліфікація ґрунтується на загальному характері злочину.

Наступною формою домашнього насильства, передбачено у статті 126-1 КК України, є психологічне насильство. Його законодавче визначення міститься в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Найбільш поширеною формою психологічного насильства є приниження, залякування, груба поведінка, погрози і постійний контроль особи, якій загрожує небезпека, зі сторони кривдника. Психологічне насильство також можна називати, як емоційним насильством. Цей тип насильства часто включає елемент загрози і визначається як придушення або зловживання емоціями та емоційними потребами для таких цілей, як залякування, залякування, покарання та контроль.

Проявом цього насильства є словесні випадки зі сторони кривдника у вигляді більш менш вульгарних образ, злісних поглядів і жестів, які принижують честь і людську гідність особи, якій загрожують. Психологічне насильство також може становити різні форми погроз, вимагання, заподіяння собі шкоди або погрози насильством не лише особі, яка перебуває під загрозою, але й іншим людям, таким як їхні діти, онуки, батьки та інші особи, близькі до особи, яка перебуває під загрозою.

Психологічне насильство найчастіше проявляється у формі погроз, зловживань, які також є кримінально караними діями. Крім того, такі дії, як блокування будинку та замикання в кімнаті, які можуть становити злочин, пов'язаний із позбавленням волі людини, також підпадають під психологічне насильство. Психологічне насильство також є типом насильства, яке призводить до того, що потерпіла втрачає до нього повагу, і, як відомо, часто завдає набагато довшої шкоди, ніж фізичне насильство.

Кожен з цих проявів повинен бути детально врахований при застосуванні покарань, оскільки, наприклад, психологічно примусовий аборт або стерилізація не можуть розглядатися як просте психологічне насильство, яке, відповідно до частини статті 134 КК України, вимагає додаткової кваліфікації.

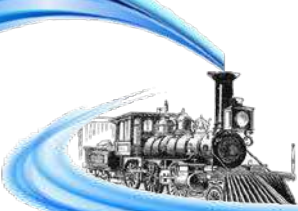
Кривдник також часто супроводжує людину, яка перебуває в групі ризику, до лікаря, таким чином, контролює все, що робить людина, що знаходиться в групі ризику, з ким він / вона взаємодіє, як він/вона себе веде, і через це він/вона згодом отримує подальші докори і нападки. На практиці ми також можемо зіткнутися з перевіркою листів, sms-повідомлень, листування по електронній пошті або з фізичними або телефонними перевірками того, де і з ким знаходиться людина, якій загрожує небезпека.

На додаток до розробки чинного закону, в якому зазначається, що насильство розглядається як послідовність психологічних заборон: через такі дії або бездіяльність, спричинені стражданнями індивіда через страх за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи. Ця форма насильства може бути викликана багатьма способами, тому неможливо перебільшити їх очевидні відмінності. Кваліфікація психологічного насильства в даний час вважається неоднозначною та суперечливою.

Наступною формою домашнього насильства є економічне насильство. У Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» економічне насильство полягає в умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру [2].

Економічне насильство може проявлятися в різних формах: позбавлення матеріальних ресурсів для належного фізичного та психологічного добробуту, повна звітність за витрачені гроші (аж до копійки), відбирання всіх зароблених грошей, заборона працювати члену сім'ї за всупереч його бажанню і працездатності, примус члена сім'ї виконувати тяжку, непосильну роботу,

відмова члена сім'ї працювати і робити рівнозначний внесок у добробут родини тощо. Одним з найбільш поширених проявів економічного насильства в Україні є вигнання з дому (квартири), що в переважній більшості випадків застосовується до жінок та дітей. [8, с. 59].

Позбавлення жінки можливості займатися будь-якою роботою або професією, примушування до виконання будь-якої роботи або професії, перешкоджання її просуванню по службі, позбавлення її майна і грошей, позбавлення її права на покупку, невиконання витрат на домашнє господарство, не надання жінці, яка не має доходу або достатнього доходу, грошей, необхідних для задоволення її потреб, контроль над її витратами, отримання вигоди від жінки такі дії, як привласнення грошей, підпадають під дію економічного насильства.

Економічне насильство часто розглядається як форма насильства, яка відбувається у подружніх стосунках, але діти, батьки та бабусі та дідусі з бабусями також можуть зазнати такої форми насильства.

Таким чином, особа, яка вчиняє насильство, ставить людину, яка перебуває в небезпеці, в економічну залежність від неї. Крім того, може мати місце вимагання або примус з боку схильної до насильства особи переписати квартиру або майно. Це пов'язано з бажанням отримати майнові вигоди.

Економічне насильство також можна розглядати як форму психологічного насильства, але в останні роки кілька досліджень підкреслили, що для виявлення цього явища економічному насильству потрібна своя категорія. Приклади фінансового насильства включають використання грошей та майна іншої особи без дозволу, коли всі фінансові рішення у відносинах між партнерами приймає лише один партнер, переконання однієї особи отримати борг або кредит, обмеження використання рахунку чи банківської картки, взяття під варту банківських кодів іншої особи, знищення іншого майном особи та не сплачувати аліменти на дитину.

Звертаю увагу, що в статті 126-1 КК України, визначає насильство в сім'ї як «навмисну і систематичну практику фізичного, психологічного або економічного насильства». Сексуальне насильство не згадується в цій статті, оскільки його прояви криміналізовані іншими статтями КК України (152, 153, 154 та ін. статті). Але в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» зазначено, що одною із форм домашнього насильства є і сексуальне насильство.

Однак у статті 153 КК України, зазначено, що сексуальне насильство це вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням у тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи [3].

У Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» дано визначення щодо сексуального насильства, а саме, це форма

домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності [2].

О.М. Гумін вважає, що сексуальне насильство (як вид комбінованого (поєданого) насильства) вважає насильницьким посяганням однієї особи на статеvu свободу, статеve здоров'я чи статеvu недоторканність іншої особи, що здійснюється всупереч її волі [9, с. 19].

С.С. Косенко під сексуальним насильством, як формою домашнього насильства розуміє протиправне посягання одного члена сім'ї на статеvu недоторканність іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру щодо дитини, яка є членом цієї сім'ї [10, с. 165].

Під визначенням сексуального домашнього насильства такі вчені як: А.В. Запорожцев, А.В. Лабунь, Д.Г. Заброта, І.В. Басиста, І.В. Дроздова, В.О. Брижик, О.М. Мусієнко розуміють, що це примус жінки до сексуальних зносин із чоловіком та іншими людьми проти її волі; примус до болісних або садистських статевиx зносин та застосування предметів для цієї мети; применшення значення почуттів партнера в сексуальному відношенні; застосування погрози насильством для примусу партнера (найчастіше жінки) до згоди на сексуальний зв'язок; демонстрація дитині (підлітку) статевиx органів (ексгібіціонізм); демонстрація акту онанізму; залучення до заняття дитячою проституцією, у тому числі з використанням порнографічної літератури, фотографій, кінофільмів тощо з метою одержання прибутку [11, с. 16–17].

На думку А.К. Виноградова, до сексуального насильства слід відносити такі дії: нав'язування сексуальної близькості проти волі партнера; нав'язування фізичного контакту з ерогенними зонами, іншими частинами тіла партнера; нав'язування особливих видів сексуальних контактів проти волі; поводження з партнером лише як з сексуальним об'єктом; примушення роздягатися проти волі; статеві акти з особливою жорстокістю; примушення дивитись та / чи повторювати порнографічні дії; прояви виключних ревнощів тощо [12, с. 52].

На думку О.М. Джужі, який вважає, що сексуальне насильство як єдине поняття не знайшло свого закріплення в національному кримінальному законодавстві. Тому така законодавча недооцінка цього поняття призводить, на його думку, до певних проблем під час систематизації злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством [13, с. 14].

Таким чином, сексуальне насильство найтихіша, прихована форма, про неї соромно говорити. Іноді деякі жінки вважають, що примушування до

статевого акту це нормально. У зв'язку з цим, сексуальне насильство в Україні виявляється не завжди.

Висновок. Підводячи підсумок вищесказаного, можна сказати, що, хоча домашнє насильство як явище існує вже давно, громадська увага та дослідження з цього питання почалися лише нещодавно. Поширеність цього явища ілюструється статистичними даними соціологічних досліджень в європейських країнах і Україні, які підтверджують, що феномен домашнього насильства не можна розглядати як локальне явище, яке зустрічається тільки в певних країнах в силу їх історичного розвитку і культури, звичаїв і традицій.

Спостерігається позитивна тенденція в зусиллях нашої країни щодо запобігання цьому явищу, завдяки додаванню до КК України окремої статті 126-1 домашнє насильство, внесенню змін до Кримінально-процесуального кодексу України, згідно з якими кривдник не може ухилитися від своєї відповідальності, переконавши або попросивши жертву зробити це, відкликати свою заяву і систему обмежувальних заходів, що містяться в статті 91-1 КК України, передбачено нову обтяжуючу обставину, а саме вчинення кримінального правопорушення щодо подружжя чи колишнього подружжя (п. 6-1 ч. 1 ст. 67 КК України).

Однак, незважаючи на значні успіхи, досягнуті в боротьбі з домашнім насильством в Україні, зупинятися ще занадто рано і необхідно продовжувати вивчати феномен домашнього насильства, причини його формування, розробляти сучасні методи його викорінення і мати право переслідувати кривдників. Також необхідно внести зміни та вдосконалення до національного законодавства, щоб привести його у відповідність до міжнародних стандартів у цій галузі. Зокрема, перспективним також могло б стати створення Єдиного реєстру осіб, засуджених за домашнє насильство (осіб, які вчинили насильство в сім'ї), що також запобігло б насильству. Якщо проблема домашнього насильства не буде вирішена, неможливо буде говорити про Україну як про демократичну державу, яка визнає і захищає основні права і свободи людини і громадянина.

Вищевказані прояви домашнього насильства полягають в його реалізації в зовнішніх індивідуальних формах, коли спочатку такі прояви можуть бути неочевидні, і людина, що піддається ризику, може не усвідомлювати їх. Необхідно відзначити, що це завжди є обмеженням основних прав і свобод людини, що піддається ризику, а саме дій схильного до насильства людини.

Література:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text (дата звернення: 14.01.2024).

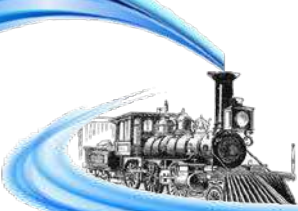

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 14.01.2024).
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 14.01.2024).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: станом на 01.10.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 14.01.2024).
5. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел КК України) / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваїте, 2019. 288 с.
6. Банніков В. І., Велигодський С. В. Організація та надання медичних послуг у випадку гендерного насильства: посібник для медичних працівників. Київ: БФ "Здоров'я жінки і планування сім'ї", 2021. С. 10.
7. Книженко О. Домашнє насильство: проблеми кваліфікації. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2019. № 2 (22). С. 45–52.
8. Євсюкова М. В., Христова Г. О., Шаповалова О. А. та ін. Судовий розгляд справ, пов'язаних з вчиненням насильства в сім'ї в Україні: проблеми відповідності міжнародним стандартам та шляхи вдосконалення: науково-практичний посібник / за заг. ред. О. А. Шаповалової, С. О. Павлиш. К.: ТОВ "Компанія "Ваїте", 2011. 196 с.
9. Гумін О. М. Кримінальна насильницька поведінка особи: теоретико-прикладні аспекти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08. Львів, 2011. 38 с.
10. Косенко С. С. Насильство в сім'ї, його види та мотиви. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2015. Вип. 28. С. 164–167.
11. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник / уклад.: А. В. Запорожцев, А. В. Лабунь, Д. Г. Забрда, І. В. Басиста, І. В. Дроздова, В. О. Брижик, О. М. Мусієнко. Київ, 2012. 246 с.
12. Виноградов А. К. Поняття та види насильства в сім'ї в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 1. С. 50–53.
13. Джу́жа О. М. Запобігання злочинам, пов'язаним із сексуальним насильством: монографія. К.: Атіка, 2009. 240 с.

References:

1. Konventsiiia Rady Yevropy pro zapobihannia nasylystvu stosovno zhinok i domashnomu nasylystvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy (Stambulska konventsiiia) vid 11.05.2011 r. [Council of Europe Convention on preventing violence against women and domestic violence and combating these phenomena (Istanbul Convention) dated May 11, 2011]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text (accessed: 14.01.2024).
2. Pro zapobihannia ta protydiu domashnomu nasylystvu: Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 r. No. 2229-VIII [On preventing and countering domestic violence: Law of Ukraine dated 07.12.2017 No. 2229-VIII]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (accessed: 14.01.2024).
3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III [Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (accessed: 14.01.2024).
4. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: stanom na 01.10.2023 r. [Code of Ukraine on Administrative Offenses: as of October 1, 2023]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (accessed: 14.01.2024).
5. Khavroniuk, M. I. (ed.) (2019). Vidpovidalnist za domashnie nasylystvo i nasylystvo za oznakoiu statі (naukovo-praktychnyi komentar novel KK Ukrainy) [Responsibility for domestic violence and gender-based violence (scientific and practical commentary on the novellas of the Criminal Code of Ukraine)]. Kyiv: Vaite. 288 p. [in Ukrainian].

6. Bannikov, V. I., Velyhodskyi, S. V. (2021). Orhanizatsiia ta nadannia medychnykh posluh u vypadku gendernoho nasylstva: posibnyk dlia medychnykh pratsivnykiv [Organization and provision of medical services in case of gender-based violence: a guide for medical professionals]. Kyiv: BF "Zdorovia zhinky i planuvannia simi" [in Ukrainian].

7. Knyzhenko, O. (2019). Domashnie nasylstvo: problemy kvalifikatsii [Domestic violence: qualification issues]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy = Scientific journal of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, No. 2 (22), P. 45–52 [in Ukrainian].

8. Yevsiukova, M. V., Khrystova, H. O., Shapovalova, O. A. et al. (2011). Sudovyi rozghliad sprav, poviazanykh z vchynenniam nasylstva v simi v Ukraini: problemy vidpovidnosti mizhnarodnym standartam ta shliakhy vdoskonalennia: naukovo-praktychnyi posibnyk [Judicial consideration of cases related to family violence in Ukraine: problems of compliance with international standards and ways of improvement: a scientific and practical guide]. Eds. O. A. Shapovalova, S. O. Pavlysh. K.: TOV "Kompaniia "Vaite". 196 p. [in Ukrainian].

9. Humin, O. M. (2011). Kryminalna nasylnytska povedinka osoby: teoretyko-prykladni aspekty: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: spets. 12.00.08 [Violent criminal behavior of a person: theoretical and applied aspects: abstract of the dissertation of the Doctor of Legal Sciences: specialty 12.00.08]. Lviv. 38 p. [in Ukrainian].

10. Kosenko, S. S. (2015). Nasylstvo v simi, yoho vydy ta motyvy [Violence in the family, its types and motives]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova = Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova*, Vol. 28, P. 164–167 [in Ukrainian].

11. Zaporozhtsev, A. V., Labun, A. V., Zabroda, D. H., Basysta, I. V., Drozdova, I. V., Bryzhyk, V. O., Musiienko, O. M. (2012). Nasylstvo v simi ta diialnist orhaniv vnutrishnikh sprav shchodo yoho podolannia: navchalno-metodychnyi posibnyk [Violence in the family and the activities of internal affairs bodies to overcome it: educational and methodological manual]. Kyiv. 246 p. [in Ukrainian].

12. Vynohradov, A. K. (2016). Poniattia ta vydy nasylstva v simi v Ukraini [Concepts and types of family violence in Ukraine]. *Pivdennoukrainskyi pravnychy chasopys = South Ukrainian legal journal*, No. 1, P. 50–53 [in Ukrainian].

13. Dzhuzha, O. M. (2009). Zapobihannia zlochynam, poviazanym iz seksualnym nasylstvom: monohrafiia [Preventing Sexually Violent Crimes: A Monograph]. Kyiv: Atika. 240 p. [in Ukrainian].